

TEDENSKESLIKKE

PRILOGA DOMOVINI

Leto III.

V Ljubljani, dne 31. marca 1927

Štev. 13

Mesto Šanghaj, o katerem se sedaj mnogo piše

S končano svetovno vojno so mnogi pričakovali, da bo to tudi konec vseh vojn, toda kdor se je globlje zamislil v sebični, nemirni človeški rod, ta je bil na žalost gotovo drugega mnenja. Smo kakor veliko vodovje; najpreje majhen studenec zla, k temu priteče drugi in tretji, ti tvorijo potok, potoki zla se združijo v mogočno reko, ki jo ni več mogoče krotiti. In vse to navadno — včasih opravičeno, večkrat neopravičeno imenujemo boj za obstanek. Take prepire, ki preidejo v boje in vojske največkrat vsiljuje država državi, radi krivic in podjarmljenja tujih narodov, katerim so bile odvzete razne pravice, ki jim gredo po vseh človeških zakonih. Mnogokrat so bili vzroki vojn fanatični, zagrizeni verski prepiri kljub temu, da so Kristus in tudi razni proroki učili, da naj se ljudje ljubijo med seboj. V zgodovini pa najdemo nešteto kot povod vojn tudi socialne prepire. Take vojske se vrše navadno v državah samih med posameznimi plastmi. Sebična gospoda kruto vlada nad ostalimi državljani; da more živeti sama lepo in udobno, za to izmaga in i. sava ostale državljane. Te nesrečneže nahujskajo voditelji, da se dvignejo, da pograbijo za orožje in preženejo krivične mogotce, pa naj si bo to v monarhiji ali republiki. Včasih se stališče izboljša, največkrat pa tisti, ki so vodili upor in pridejo kasneje na krmilo, zopet izkoriščajo vse tiste, ki so jim poprej pomagali v borbi. Vendar pa tako valovanje večkrat s časom rodi tudi dobre sadove. Take notranje borbe, ki so se prenesle kasneje tudi v sosednje države smo imeli na primer na Francoskem, na Portugalskem, v Mehiki itd. največjo to vrste pa v Rusiji, kjer je prej nepravilno vladala gospoda okoli ruskega carja in kasneje še krutejše boljševiki. Kakor se pa vidi, se dani tudi v Rusiji, Ruska revolucija, ki se v Rusiji sami pomirjuje, pa je zanetila prepire in boje v najbolj obljubljeni državi, na Kitajskem.

Tudi Kitajci niso zadovoljni že dolgo z vladujočo gospodo, posebno pa so proti tujcem, ki so se s svojimi podjetji vrinili v njih državo. Boljševiška iskra je dolgo tlela in bila parkrat že skoro udušena, predno je zaplapolal iz nje mogočni plamen državljanske vojne, o kateri čitamo dnevno v vseh časopisih in si še ne moremo predstavljati, kako bo prav za prav končala in kdo bo odnesel iz nje glavni dobiček. Izgleda za enkrat, da je to tudi borba med Angleži in Rusi, ki imajo na Kitajskem največje zanimanje.

Kakor smo čitali pred nekaj dnevi so revolucionarji, nazvani »Kantonci«, zavzeli mesto Šanghaj, eno največjih in najvažnejših pristanišč ter trgovskih križišč na daljnem vzhodu.

Mesto, katerega del vidimo na naši sliki je izredno važno za vso svetovno trgovino. Leži ob reki Hwang-pu, 22 km daleč od nje izliva v morje in je tako globoka, da po njej plovejo lahko največje ladje. Okoli mesta je speljanih mnogo velikih kanalov, ki prehajajo v manjša, za parobrodstvo izredno važna jezera. Mesto je zelo

obljudeno, ima okrog 500.000 prebivalcev, med njimi mnogo Evropecev, ki stanujejo v posebnih delih. Mnogo je Angležev, ki so si priborili posebne trgovske pravice, v nadaljnjih oddelkih so zopet Nemci, Francozi, Amerikanci in Rusi, vsi seveda radi izvažanja in uvažanja najrazličnejših predmetov; glavno trgovino pa tvori čaj in dragocena kitajska svila.

Kitajski del se seveda zelo razločuje od evropskega. Skozi evropski del, kjer so velike moderne hiše, z raznimi trgovinami in skladišči, vodijo lepe široke ceste, vse tlakovane in električno razsvetljene, po njih pa drčijo najelegantnejši avtomobili in vozijo obsežni tramvaji. V tem delu so razni konzulati, carinarnice, an-

gleška sodnija itd., več rim, katoliških in protestantovskih cerkev in tudi kinematografov ne manjka. Pred par dnevi, predno so Kantonske čete zavzele Šanghaj so vršili redarsko službo v tem delu angleški vojaki, sedaj pa je najbrže drugače. Pocestno življenje je bilo v tem delu zelo pestro. Med drvečo množico belih je bilo videti mnogo Kitajcev, največ bogatih trgovcev, a tudi nižjih slojev, ki so opravljali težaka dela, je bilo precej, tako, da je nudil ta del prav posebno sliko, posebno zvečer pri bajni, bogati razsvetljavi.

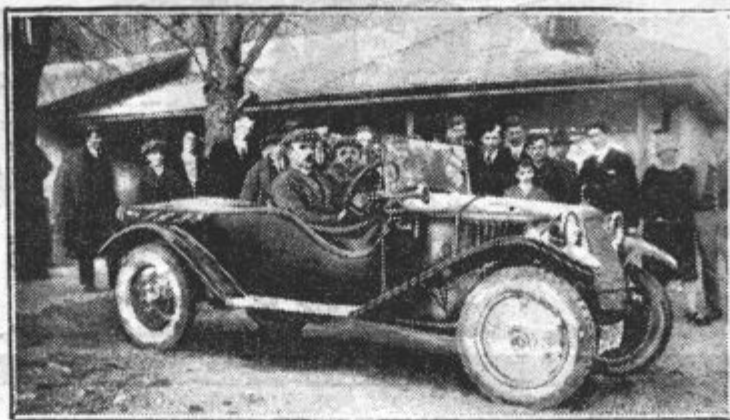
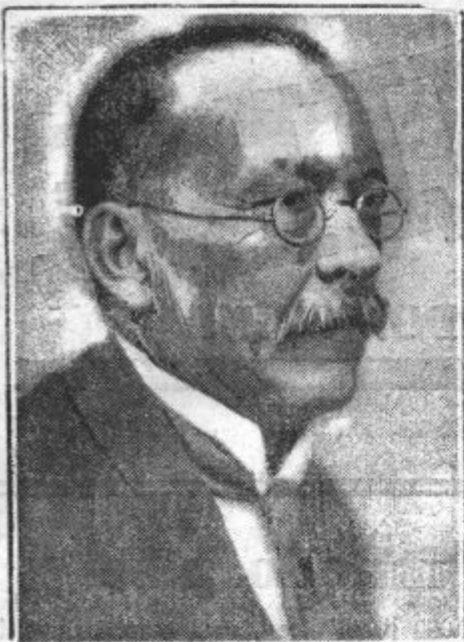
Vse drugačna slika pa se nudi potniku, ko prestopi v kitajski del Šanghaja, ki je obdan z močnim zidom. Male ozke ulice so tlakovane z granitnimi ploščami, hiše pa vse zidane v starem, lepem kitajskem slogu. Med hišami je mnogo tempeljn, kjer Kitajci časte svojega boga Budho in razne druge. Najlepši tempelj je posvečen bogu mesta Šanghaja. Poleg

tega tempelja je tudi lepo jezerce, ki pripada k svetišču. Kakor v evropskem tako je tudi v kitajskem delu zelo razvita trgovina, kar pričajo mnoge bogate prodajalne.

Življenje tega dela pa se znatno razlikuje od evropskega. Cestna slika je mnogo bolj priprosta in enolična. Vsi ljudje so si podobni, največ je videti dolgočasnih, rumenih kitajskih lic nižjih slojev, nazvanih kuljev, ki mirno in udano vrše svojo vsakdanjo življensko nalogo za skromno plačo in še manjše življenske zahteve; za delo od zore do mraka zaslužijo skromnih 4 do 5 dinarjev v našem denarju, mesečno kakih 150 dinarjev ali še manj. S tem si kupijo sleherni dan dve ali tri peščice riža in malo zelenjave. Srečen tisti, ki si lahko privošči kos ribe. Zanimivo je to, da Kitajci kaj radi jedo stare smrdljive ribe, s katerimi bi se Evropec gotovo zastrupil.

Med Kitajci pa je seveda tudi mnogo inteligentov, ki so poleg svoje zelo stare kulture prevzeli veliko od Evropecev in Amerikancev. Tako imajo moderno preosnovano upravo, finančno gospodarstvo, železnice, brzojav, lepo razvito industrijo, elektriko, radio, vseučilišča, znanstvene laboratorije itd. Mnogo Kitajcev se je šolalo v Evropi. In pred vsem ta, v tujni izšolana kitajska inteligenca podpira to veliko kitajsko gibanje, ki daje veselem dokaj skrb.

Prvi avtomobilski izlet na Šmarjetno goro nad Kranjem. G. Čamerik iz Ljubljane je privozil do vrh hriba. — Na desni naš zunanji minister dr. Niko Perić. Na levi višji poštni upravitelj Anton Mirnik, ki se je upal v najtežji dobi nemškega šovinizma v Celju kazati svojo narodno zavednost.

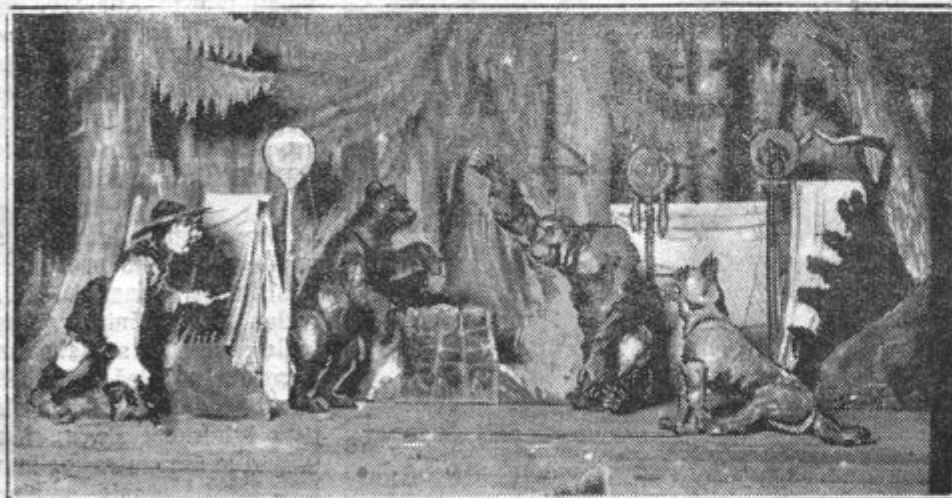

Levo:

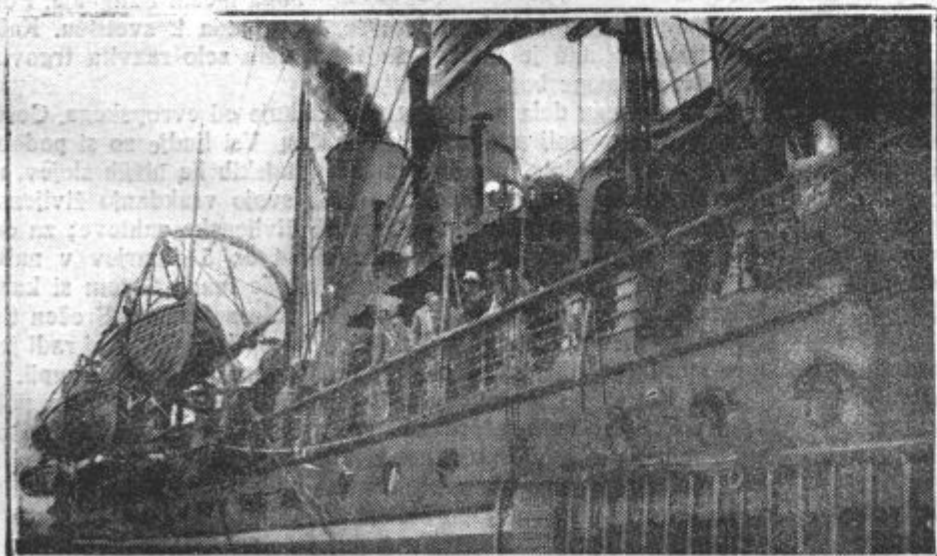
E. Samhaber, ki je prevedel več Prešnovih pesmi v nemščino — je umrl te dni na Gornjem Avstrijskem, v starosti 80 let.

«Grafika», pevsko društvo ljubljanskih tiskarjev, ki priredi v nedeljo, dne 3. aprila dobrodetni koncert na Golniku.

Prizor iz marionetnega gledališča, ki ga uprizarjajo v zabavo naših najmlajših gledalcev. Bajka »Previdni Uhu in kresna noč«.

Desno:

Ameriška umetnica Miss Hoffman, velika prijateljica Jugoslovenov ima med drugimi svojimi kiparskimi deli tudi velik kip jugosloven. kiparja Ivana Meštroviča.

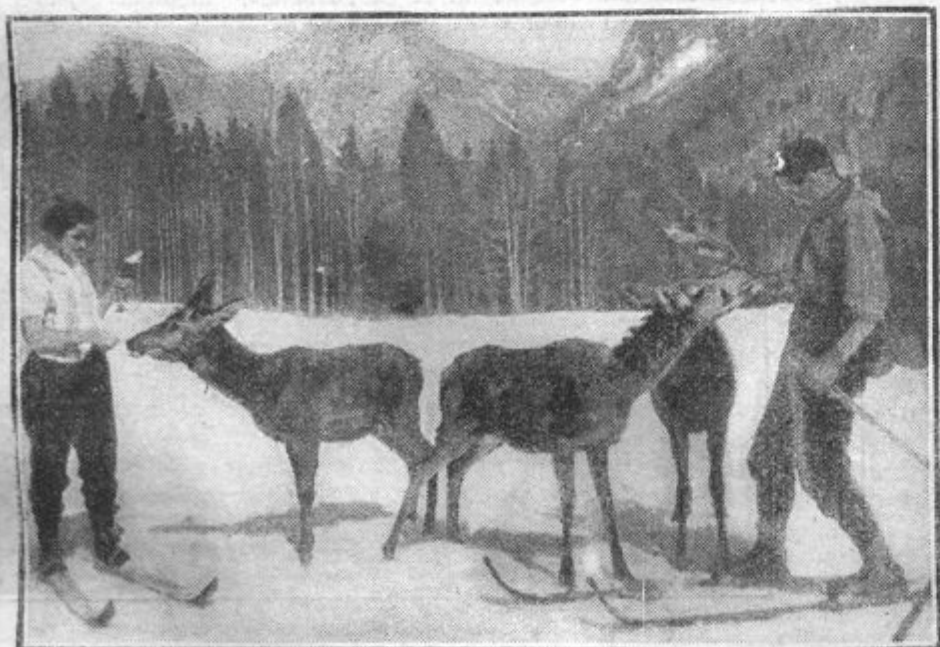
Levo:

Angleški parnik Himalaja, na katerem so se pripeljali jugoslovenski prostovoljci iz Sibirije v domovino.

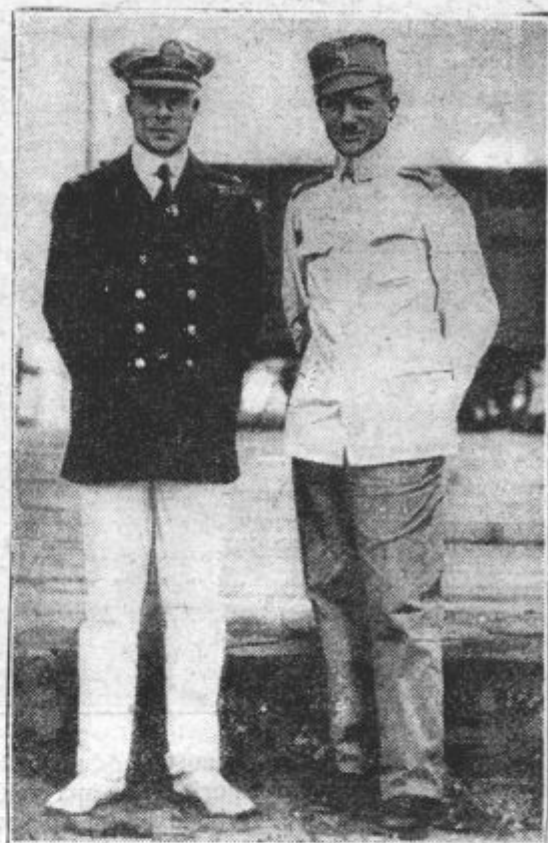

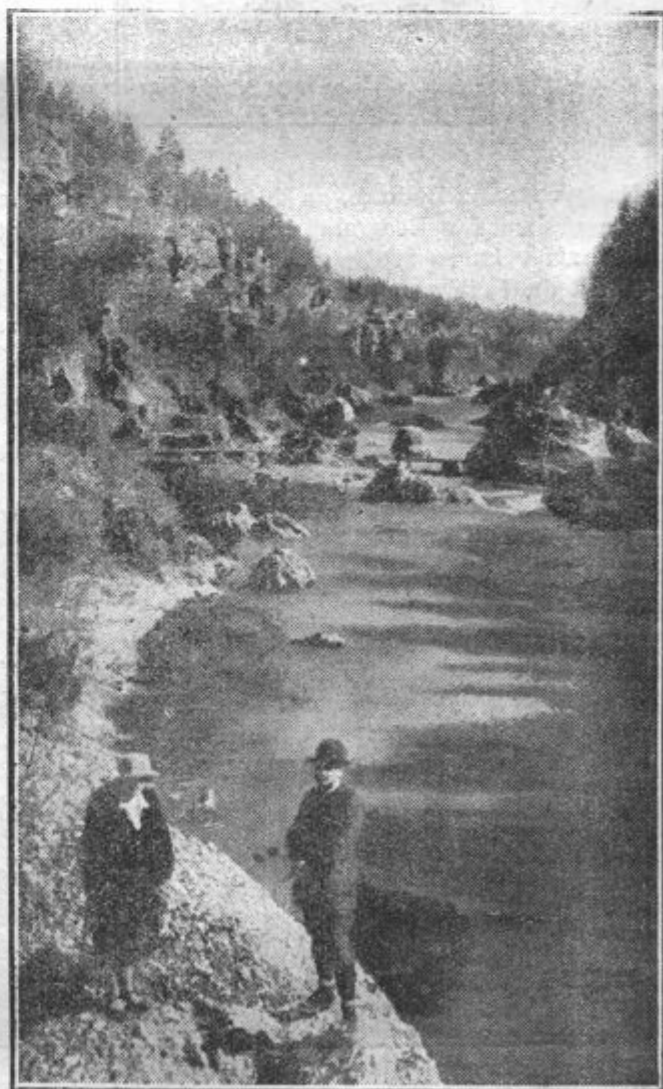
Stare slike iz Cerknškega jezera. Na gornji sliki vidimo lovce, ki streljajo ogromne jate divjih rac, spodaj pa ribiče, ki love ribe v zanke, pritrjene na dolgih palicah.

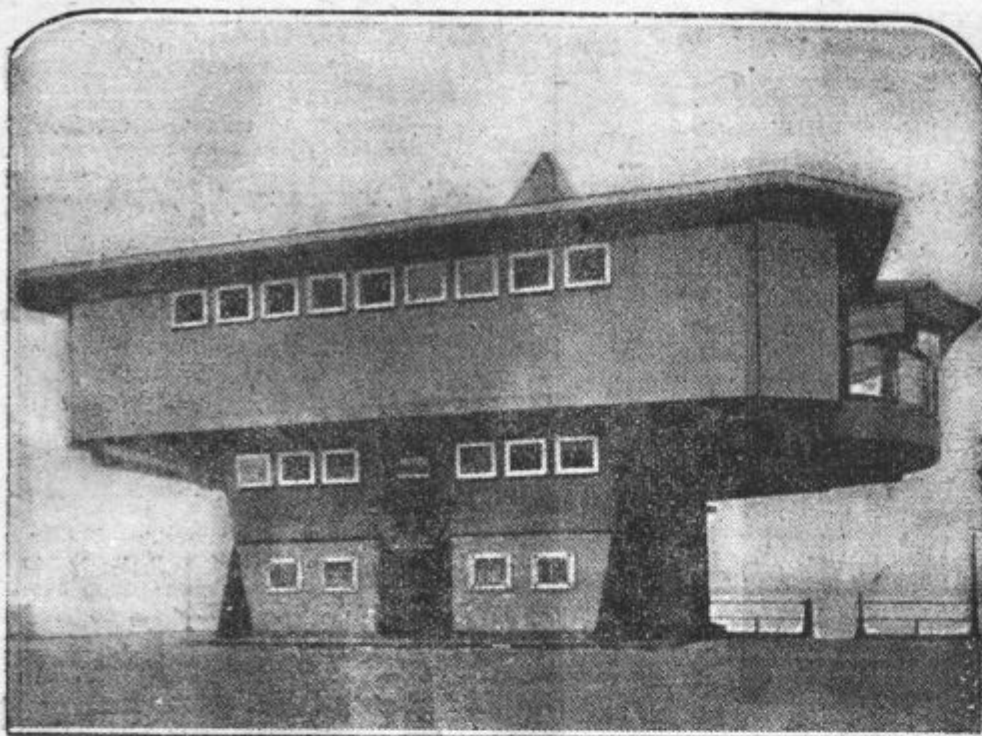
Jeleni v Krmci v kraljevem lovišču, katere so spustili pred dvema leti in nočejo podivjati,

Poveljnik ladje Himalaje s slovenskim prostovoljcem dr. Plessom na povratku naših proslovoljcev iz Rusije.

Savska soteska »Zarica« pod Kranjem, kjer razstreljujejo pečine, da se bo Sava hitreje odtekala in ne bo ob povodnjih pri Kranju izstopala.

Moderna nenška stavbenost. Ta čudna stavba stoji blizu Kölna in je last nekega restavraterja. Hiša ima velik steklen balkon, ki sega nad reko. Vnanjost stavbe je skoraj smešna, notranjost pa baje zelo porabna.

Desno:

Trije možje, ki igrajo pri sporu z Italijo precej važno ulogo. Zgoraj baron Avezzana, laški poslanik v Parizu, v sredini jugoslovenski poslanik v Parizu Spalajković, spodaj pa Morfov, bolgarski poslanik v Parizu.

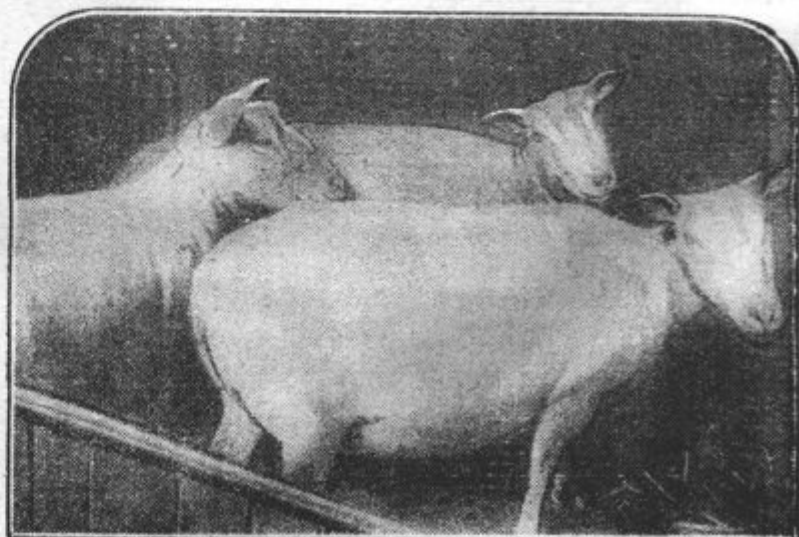
Na levi Italijan Bodrero, na desni Anglež mr. Kennard, oba poslanika v Beogradu, ki sta pred kratkim intervenirala v imenu svojih vlad pri našem zunanjem ministru dr. Periću radi italijansko-jugoslovenskega spora in bila zavrnjena glede očitka, da se naša država pripravlja na vojno proti Albaniji.

Slika iz kitajskega mestnega življenja. Na sliki vidimo Kitajce sicer v svojih starodavnih oblekah, ki se pa poslužujejo najmodernejših evropskih udobnosti kakor električne cestne železnice in podobno.

Pobesneli slon v živalskem vrtu v Parizu, ki je bil poprej zelo priznjen posebno otrokom. Ker je postajal vedno bolj nevaren in je napadel celo svojega strežnika, so ga morali usmrtiti. Usmrtili so ga s plinom.

Kakor v raznih mestih se tudi v Parizu vrše pogosto živalske razstave. Dokaz, da se tudi Francozi zelo zanimajo za živinorejo. Na naši sliki vidimo ovce, ki so bile na zadnji pariški razstavi nagrajene s prvo nagrado.